ԺԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4307 — ԱՊՐԻԼ 25/8 ՄԱՅԻՍ 1900 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 9 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1318 — ԺԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4307

درسعادتده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Գալիա, Ղալաթիա, Նորաշէնեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ.
" " " վեցամսեայ 70 "
" " " եռամսեայ 40 "
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
" " վեցամսեայ 20 "
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական բաղմաւոր ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Մահ. ... նոց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ
ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀԸ

Արեւելք հաւատարիմ իր արդարակորով ուղղութեան, միշտ անկողմնակալութեամբ հրատարակած է թեմական և եկեղեցական խնդրոց վրայ թէ մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն և թէ գաւառական անկիւններէ հասած լուրերն ու և դեր ու դէմ կարծիքները։

Եւ քանի որ լոյսը միշտ կարծիքներու փոխանակութենէն կը ծագի, օրաթերթիս այս ընթացքը անշուշտ լաւագոյն միջոցն է ճշմարտութեան ծառայելու՝ դեր մը որ պարտաճանաչ մամուլինն է։

Ահա, այսպէս, ասկէ առաջ, Տիարպէքիրի առաջնորդական տեղապահ Եզեկիէլ վարդապետի պաշտօնավարութեան մասին հասած խել մը անպաստ լուրերը անկողմնակալութեամբ հրատարակած ենք, այդ մասին տեղի ունենալիք հերքումն ալ սիրայօժար հրատարակելու պատրաստակամութեամբ։

Ուրախ ենք որ խնդրոյ նիւթ եղող վարդապետը այդ մասին հերքմնագիր մը ղրկած է մեզ ալ, ըստ սովորութեան, կը հրատարակենք այսօր ազգային լրոց բաժնին մէջ։

Բայց քանի որ յայտնուած դեր ու դէմ կարծիքներէ վերջը, լրագրիս համար ալ իր կարծիքը յայտնելու եթէ ոչ անհրաժեշտ հարկը այլ գոնէ փափաքելի առիթը կը ներկայանայ, այս մասին երկու խօսք ըսելը աւելորդ չենք նկատեր։

Նախ, անկեղծաբար խոստովանինք, թէ տրուած ըլլալով մեր ժողովուրդին յատուկ բամբասելու և չարախօսելու ընդարմոյս ոգին, և կարգ մը անփորձ և անսկզբունք երիտասարդներու միջոց քննադատելու յոռի ունակութիւնը, այս կամ այն տեղէ, նոյն իսկ գաւառական անկիւններէ, եկած գանգատներ, կրթական և այլ ազգ. մարմնոց պաշտօնավարութեան մասին, զմեզ կ'ստիպեն, սկզբամբ հրատարակելով հանդերձ՝ սկեպտիկեան ակնով մը նայել այդ գանգատներուն վրայ։

Գալով Եզեկիէլ վարդապետի հերքմնագրին, դարձեալ կը խոստովանինք թէ անոր պարունակած ինչ ինչ կէտերը իրաւամբ կը հաստատեն թէ իր պաշտօնավարութեան մասին, տարաձայնութիւն գտած անպաստ լուրերը անհիմն կամ գէթ չափազանցուած են։

Բայց Եզեկիէլ վարդապետի հերքմնագիրը մէկ պակասութիւն մը ունի որ իր պարունակած բոլոր արդարացումները կը չեզոքացնէ և ամբողջ մարդը կը նկարէ մեզի եթէ ոչ իր հոգեկան ամբողջութեանը գոնէ մասնաւոր տկարութեանը մէջ։

Արդարեւ, վարդապետին հերքմնագիրը Օֆէնպախի [illegible] պէս ուշ հասած է… դժբաղդաբար աւելի ուշ քան իր 8 Մարտ թուակիր հեռագիրը, յորում՝ կրակ ու բոց կտրած՝ մեզ կը ծանուցանէր թէ.

«Արեւելքի 4203 թիւ թերթին մէջ անանուն թղթակից մը անձնականիս դէմ զրպարտութիւններ բրած ըլլալով, անոր անունը կը պահանջեմ, և հակառակ պարագային դատարանի դիմել պիտի ստիպուիմ։»

ԵԶԵԿԻԷԼ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Մենք ալ գիտենք թէ ո՛րչափ ծանր բան է երբ մարդս նիւթական և կրօնական ծանր բեռի մը տակ կքած ատեն կը տեսնէ թէ, ըստ ռամկական բացատրութեան, որ այնքան ուժով է սակայն [illegible], զինքը կը քննադատեն առանց տեղեակ ըլլալու այն զոհողութեան անհուն պաշարին որուն պէտք ունեցած է տոկալու համար այդ բեռին, բայց նոյն իսկ այս տեսակ պարագաներու մէջ է ահա որ պաշտօնի մարդը, մանաւանդ կրօնքի պաշտօնեան, պէտք ունին գոնէ չափաւոր պաշարի մը սա միւս առաքինութենէն որ քրիստոնէական ոգի և անքինախնդրութիւն կը կոչուի։

Ինչ կը նշանակէ վերեւի հեռագիրը որուն մինչեւ հիմա, այսինքն երկու ամիսէ ի վեր, պատասխանեցինք… միայն արհամարհոտ լռութեամբ մը որուն արժանի է։

Բայց այսօր որ Եզեկիէլ վարդապետի հերքմնագիրը, որ դարձեալ կը կրկնենք, անկեղծութեան դրոշմը կը կրէ մեր աչքին, մասամբ կը մեղմացնէ իր հեռագրին անպատշաճ հանգամանքը, պատշաճ կը նկատենք տարրալուծել այդ ձախող հեռագրին ոգին և գտնել անոր մէջ, ինչպէս կ'ըսէինք քիչ մը վերը, ոգի մը որ ոչ քրիստոնէական է և ոչ իսկ տրամաբանական։

Արդարեւ, ինչո՞ւ կը փափաքի Եզեկիէլ վարդապետ գիտնալ իր պաշտօնավարութեան դէմ եղած գանգատներու հեղինակը։ Անշուշտ զայն օրհնելու նպատակաւ չէր այդ հետաքրքրութիւնը։ Բայց քանի որ հեռագիրը դատավարութեան սպառնալիք մը եւս կը պարունակէր, անշուշտ ոչ թէ սիրոյ ու խանդաղատանքի, ոչ միայն քէնի այլ նաեւ պաշտօնական հետապնդումներու առարկայ ընել կը փափաքէր պատահական թղթակիցը։

Մենք որ կրօնքի պաշտօնեայ չըլլալով հանդերձ, շատ շատ արգահատանքի և զայրոյթի արժանի կը նկատենք սուտ կամ սխալ տեղեկատուները, ներելի չէ՞ որ նոյնքան արգահատելի գտնենք այն կրօնականները որոնք իրենց ծառայած կրօնքը, իրենց վարած պաշտօնը, շատ աւելի սխալ կերպով մեկնած կ'ըլլան քան որքան գուցէ չեն ստեր ու չեն սխալիր իրենց պաշտօնավարութիւնը քննադատողները։

Եւ յետոյ Առաջն. Տեղապահ մը որ խղճի կրօնական օրինագիրքը մոռնալով, կ'ուզէ դատավարութեան աշխարհային օրինագիրքին դիմել, պէտք է թէ, եթէ կրօնական տրամաբանութիւն չունի, գոնէ օրէնսդրական տրամաբանութիւն ունենայ, գիտնալու համար որ օրէնքին գծած ճիգրիտ սահմանները կրթական և եկեղեցական պաշտօնավարութեան մը քննադատութիւնը բնաւ իբր եպերելի ոճիր մը նկատել տալու չեն զօրեր։

Հայրսուրբը որ Արեւելքի բաժանորդ է, չի՞ տեսներ այն անհամար գանգատները որոնց ոմանք կը հաստատուին և ոմանք յետոյ կը հերքուին, այս կամ այն ժողովի, խորհուրդին, առաջնորդին, եպիսկոպոսին, քահանային, հոգաբարձուին և ուսուցչին պաշտօնավարութեան դէմ և որոնք կը վխտան ազգային օրաթերթերու մէջ։

Ինքը կը կարծէ թէ իր ուսերուն վրայ ծանրացող պաշտօնին բեռը — որուն դժուարին հանգամանքը չենք ուրանար, մանաւանդ իր հերքմնագրին ընթերցումէն վերջը — իրաւունք կու տա՞յ իրեն զերծ մնալ այն քննադատութիւններէն որ, իբաց բնական ընթացքով, բոլոր հանրային պաշտօններու կառչած կը մնան ինչպէս ոքթալուիճը ոքթատունկին։

Եւ իր այդ անհեթեթ համոզումը սպառնական հեռագրի մը մէջ պատկերացնելով, Եզեկիէլ վարդապետ գոնէ համոզում կու տայ մեզի թէ ինք եկեղեցական ներողամտական ոգին չի պատկերացներ սակայն։

ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԴԷՊԻ ԱՐԱԲԿԻՐ

Ա.

Մարտ 15, Չորեքշաբթի

Երէկ պատրաստուած էինք ճամբայ ելլել, բայց երկինք այնքան խոժոռած էր, որ տեղատարափին հետ սկսաւ կարկուտ տեղալ Այնթապի վրայ։ Ջուրը հեղեղի պէս կը պոռթկար փողոցներէն։ Հետեւաբար հրաժարած մեկնումի գաղափարէն, կ'այցելենք Անգլիքան Միհրդատ եպիսկոպոսին։ Քարէ սանդուխներէն վար կ'իջնենք, ու կը մտնենք նկուղի պէս սենեակ մը, և մեր աջեւ կը գտնենք անկողնի մէջ նստած ծերունի մը, ալեզարդ, գլուխը ֆէս մը դրած, ու հագած մուշտակ վերարկուն։ Երկու ծերուներ կը խօսակցէին հիւանդ եպիսկոպոսին հետ, մինչ անոր ոտքերուն տակ առոյգ կին մը գլուխը բարձին վրայ դրած, իր քունը կը քաշէր։ Եպիսկոպոսին աչուրները հակառակ իր ծերութեան ու հիւանդ վիճակին՝ դեռ կենդանութիւն կը վառէին իր ճերմակներու տակ ծածկուած ակնոցքին մէջ, որոնք հազիւ թէ կը փակուէին եպիսկոպոսին ընդհատ ու մարած հազին առեն։ Կ'երեւակայէի թէ ինքը, որ երբեմն կուսակրօնութենէն տաղտկացած, ձեռնարկած էր բոյն մը շինելու, հիմա երջանիկ մըն էր երկար տարիներու ամուսնական կեանքի մը մէջ ծերանալով։ Այսուհանդերձ, իմ քաղած տեղեկութիւններս ամենեն տխուր գաղափարը կու տային ինծի, այնպէս որ եթէ երբեք ինքը, եպիսկոպոսը, իր ինքնակենսագրութեան ձեռնարկէ անկեղծ ու հաւատարիմ ոգիով, վստահ եղիր, թէ ամուրիութեան ծայրայեղ ջատագով մը դուրս պիտի գայ իր կրած անձնական պատրանքէն։

Չորեքշաբթի ժամը 3 էր, երբ բաժնուեցայ Այնթապէն։ Դաշտերու մէջ քարհանքները իրենց վիթխարի բերանները կը բանան հովին ու անձրեւին, ուրկէ եցուած են մասամբ։ Պէտրի գիւղի բարձունքէն կը գիտենք մեր ձախակողմը՝ հեռուն՝ Իւչ Քիլիսէ և Օրլուճա գիւղերը, որոնք Այնթապի հողերը կը վերջացնեն։ Ճամբանիս քարէն ու ցեխէն զատ ուրիշ հրապոյր չընծայեր մեզի, բայց ցերեկի արեւէն, որ մեզ կ'այրէր։ Ագուսի բարձունքին վրայ Նալըրգ աղան զիարէթին աջեւ վար կ'իջնենք մեր ձիերէն, անոր կուռ ստուերներուն մօտ խմելու համար սառ ջուրը, որ երէկի անձրեւներէն պղտորած էր բոլորովին։ Ձախվարը կը քալենք, մինչեւ դաշտերուն եզերքը, ուր տղմուտները կը շատնան։ Երկար չուալումէ մը վերջ կը մորակենք ձիերը, ու կը մտնենք Ագ Սուի փրփրած ուռած յորձանքին մէջ, ուրկէ քշուելու երկիւղը մեզ կը քրտնցնէ բաւական։ Ասկէ կը սկսին Ճինճիֆէ գիւղին հողերը, ուր խոտը կը կանանչնայ քարերու անհամանում տարտղնածութեան ծոցը։ Ձիերուն ոտքերը կը կթոտին, ու աստանդական քայլեր կ'առնեն համատարած տիղմերուն մէջ, որոնք ձիերուն ոտները կ'օղակեն։ Հակառակ մեր բոլոր զգուշութիւններուն, ձիս յանկարծ կը խրի մինչեւ մէջքը։ Իր ինքնազերծութեան մէկ շարժումը աւելի ծանր դժբախտութիւններու կ'առաջնորդէ զիս։ Ինքզինքս վար կը նետեմ իր վրայէն, ու ոտքերս ամբողջ թաղուած կը գտնեմ հոն, զգեստներովս մակարդուած այդ կաւի պէս ցեխերէն, որոնք սեւ տզրուկներու պէս կը կպչին քեզի։ Հազիւ ժամը 10ին կը հասնինք Ճինճիֆէ գիւղը, որ շինուած է Գարատաղի ծերպերուն վրայ։ Մեզի կ'առաջնորդեն գիւղին վերեւ շինուած տուն մը գետնայարկ ուր օճախը կը մխայ, տմոյն սեւութիւնը դրոշմելով ծածկած ու բարակ գերաններուն, որոնք տանիքը կը կրեն իրենց վրայ։ Իսկոյն հարսները ալբուլքի կը սկսին, մինչեւ կը փռեն օճախին մօտ, ու անոնցմէ մէկը՝ Էմի՛շ թանին թասը կ'երկնցնէ սիրուն դէմքով ինծի, յոգնածութիւնս փարատելու համար։

Գլխուն վրայ փաթթուած եազմանէն դուրս իր ականջներուն աջեւէն մազի երկու կուռ փունջեր կը կախուին, իրենց ծայրերուն վրայ հիւսուած բերելով գունաւոր ուլունքներու և կեղծ ոսկիներու շարք մը։ Ճակատը, վարի շրթունքը, ձեռքերը, որոնք ծանր ապարանջաններով կը բեռնաւորուին, սրունքները՝ որոնք բոպիկ՝ դուրս կը մնան իր երկար ու գունաւոր շալվարէն, կոտոշմի (Tatouage) սեւ բիծերը կը կրեն ժամանակաւոր։ Իրիկունը այծերուն ու ոչխարներուն կուժէն վերջ, կը մօտի մեր ընթրիքի ժամը։ Էմիշ անկատ ու համարձակ մեր ոտքերուն տակ ու օճախին մօտիկ կը փռէ պարկ մը իբր սեղան, ալիւրի ծալուած կաշին կը բանայ, ու կը սկսի պատրաստել հացը, զոր կ'եփէ ա՛յնպէս, ինչպէս մեր ժամկոչները մասը կ'եփեն։

Գիւղի աղջիկները չափազանց հպարտ կ'ըլլան, եթէ քիչ մը առաւելութիւն գտնեն իրենց վրայ։ Բայց այնքան կոպիտ ու անքաղաքավար են ասոնք, որ հոգ անգամ չեն ըներ, եթէ մուխէն խեղդուիս այս անպատուհան գետնայարկին մէջ։ Գիւղացի տղաքներ անվարտի ու կոզոտ՝ կու գան կը փռուին մեր աջեւ, տարբեր դիրքերու մէջ, կրակարանին մօտ։ Լուերը, խոշոր ու գունաւոր, ոչ աւելի անբեւ, կը խայթեն ու կը կծեն մեզի։ Գիշերը քունը կը փախչի մենէ. կը հաւաքուին խումբ մը մարդեր սիրահար երգին ու երաժշտութեան, տալով խոլ հետաքրքրութեան պէս գոյն մը իրենց այդ միտումին։ Բէրէմ Ջավուշ, կը բանայ բերանը, ուսկէ ակռաները գողցած է ծերութիւնը. ու սէրէն յոգնած զգացումներու գողութեամբ կ'երգէ Զինէփի երգերը, Գինկէօլի «Թիւրքմէն գըզին», ու կ'երգէ մինչեւ կէս գիշեր, երբ ալ մենք առանձին կը մնանք այդ միջավայրին մէջ, շրջապատուած աղտոտ անկողիններով, որոնց մէջ կը փռուին տնեցիները ամբողջ։

Մարտ 16 Հինգշաբթի

Առտուն կանուխ կը շարունակենք մեր ճամբան։ Արեւը դեռ նոր ծագած էր իր հուր գիսակներուն կծիկը, առատուան զովութեան հետ թրծելով կիրճը ուր կը մտնենք։ Լեռը ամբողջ քարակոյտ մըն է, մամռապատ դէզերով գոծացած, ուր սեւ ու կուռ ափ ափ ցցցնուած հողեր ճամբան պիտի գծեն մեր ձիերուն։ Լերան բարձունքին վրայ ճայը, կաչաղակը, խաղտուտիկ քարարտոյտը, ճնճղուկը, սարեկն ու ոսկեսարեկը և ուրիշ բազմազան թռչուններ թաւ ու նրբին խաղերու գեղգեղումով և երաժշտուած սուլելով կ'երգեն բնութեան կուսութիւնը լեռներու անապակ գագաթներուն վրայ։

Առտուանց արթնցող եզնիկները մեր ձիերուն ոտնաձայնէն խրտչած, կը տնկեն իրենց սուր ականջները, իրենց վազքը կ'երագեն քարամէջերու ծոցը իրենց ապաստանարան փնտռելու։ Հերան կողերէն վար մինչեւ Գօզտաղը տարածուած դաշտերը գարնայնի նախշուն ու թարմ կանաչութիւնով զգեստաւորուած՝ աչքի կու տան երկրագործի գութանին, մինչ անդին բլուրներու տակ վրաններու չորս կը նիրհեն արեւէն յոգնած ոչխարներ։ Կ'անցնինք Առապանի յորդ ջուրէն և ժամը չորսին կը հասնինք Արալը գիւղը, որուն բնակիչները զմեզ կը շրջապատեն բոլորովին տարօրինակ հետաքրքրութեամբ մը։

Գօզ տաղի տարտղնած քարերուն մէջ հոս ու հոն կը ցցուին հովիւ ժողովուրդներու սեւ սեւ մազէ վրանները, և ոչխարները՝ որոնք կ'արածին քարամէջերը՝ հեռուէն չարժող ստուերներուն պատրանքը կու տան դիտողին։ Հովուուհին իր գլխուն ճերմակ լաչակը առած ու բազմաթերթ էնթարիին ծալքը գօտին պտուցած, բլուրներու բարձունքէն կը պոռայ կը կանչէ զուարթ եզնիկներու պէս, անշարժ զինքը շրջապատող քարերուն նման, անվախ մացառներու տակ ցանցրտող կրիաներուն պէս, որոնք կ'արածին ու կը քալեն ոսկէ պատեանին շալկած, և անքթիթ այն օձերուն նման որոնք քարերուն ծոցը կը սողոսկին անհետ։ Ինճիրլի փոմարը լայնատերեւ չինարներու տակ կը գլգլայ ճամբանիս փակող քարերու տակէն իր ջրերուն ալքը բանալով։ Վեր կ'ելլենք լեռնադաշտերու փուլ գծով, ու գերեզմանատան մը ստուերներուն մէջէն կը տեսնենք Սուվարը գիւղը, որ երկար գծով կը հիւսէր ժայռերուն գիրկը, որոնց հետ կը շփոթուի, իր դաներն ու այվանները անօթի բերանի պէս բանալով։ Սուվարըի բարձունքին վրայ մեր աջեւ երկարող ձիւներու ճերմակ գօտին կը վարագուրէ մեզմէ Նուրխախ և Ակը լեռները մինչեւ Պէկ տաղը։ Գարնան արեւն ու հովերը դեռ չեն կրցած ապրել ձիւնը, որ իբր վերարկու կը սփռի լեռներու ստորոտը շինուած գիւղերուն վրայ։ Ժամը տասին կը հասնինք Պէլվէրէն գիւղը։ Գիշերը հանգիստ, կուշտ ու կուռ կը քնանանք աղքատիկ հայու մը տնակը որուն ծերուն տանտիրոջ աչքերուն լոյսը սկսած էր խաւարիլ տարիքէն։

ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

Այս տարի Խարբերդի դաշտին մէջ մեր գիւղացիք հետեւեալ հետաքրքրական անասնաբուժութեան կերպը գտած են։

Պաճարախտով մեռած եզան մը մորթը աղէկ մը արեւին փռած են եղեր չորցնելու համար։ Ոչ եզ մը, հաւանականաբար նոյն այդ մորթին վրայի աղը լզելու համար, կը մօտենայ ու կը սկսի լեզուովը այդ ախտավարակ եզնին լակել։ Այսօր արդիւնքը այն կ'ըլլայ որ քիչ ատենէն նոյն հիւանդութեամբ ինք ալ կը վարակուի ու թեթեւ կերպով կ'անցնի, անկէ ետք, ալ բոլորովին վախ չունենալով երկրորդ վարակումէ մը։

Գիւղացիք այս քաջալերիչ արդիւնքը տեսնելով՝ հիմա ընդհանուր մեթոտ մը կիրառութեան ձեւը տուած են այդ խակապէս փորձառական կերպին ու բուժումին։

Արդ, կը հարցնենք մեր մեծայարգ բժիշկներուն թէ այս ուղղութեամբ դարմանում մը մինչեւ հիմա գործադրուած էր ուրիշ տեղ, կամ գէթ ծանօթ մէթո՞տ մըն էր. թող որ՝ դրութիւնը շատ յայտնի տեսութեամբ Բասթէօրի պատուաստին, չեզոքացման սկզբունքը կը ցուցնէ։

Կը խնդրենք որ ձեռնհասները այս մասին իրենց տեսութիւնները պարզեն։

Խարբերդ Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ԶԱՐԸ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՄԷՋ
ՄԻՒՌՈՆՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Ինչպէս քանիցս գրուեցաւ արդէն, Զարը, այս տարի Աւագ Շաբաթն անցուց Մոսկուայի մէջ՝ ուր նախագահեց նաեւ Միւռոնօրհնութեան հանդէսին։ Մեր կովկասեան աշխատակից Պ. Աբէլ Ալբէքեանց, այս առթիւ մեզ ղրկած է հետեւեալ ընդարձակ ու շահեկան թղթակցութիւնը, որուն մէջ բացատրուած է թէ Մոսկուայի ռուս ժողովուրդին համար ինչ մեծ կարեւորութիւն ունի Զարին ներկայութիւնը, մանաւանդ զատկական տօնական օրերու առթիւ։

* * *

ԿԱԶԲԼԱԿ, 12 Ապրիլ 1900

Ապրիլ 1ին առաւօտեան 11 ժամին Պետերբուրգից Մոսկվայ ժամանեցին Ն. Մեծութիւնները Օգոստափառ երեխաների հետ։ Նրանք մնալու են Մոսկվայում աւագ շաբաթը և Զատկին մինչեւ ամսի 20ը։ Այդպիսի խորհրդաւոր և հանդիսաւոր օրերում Զարի գտնուիլը մայրաքաղաքում, կարող էք երեւակայել թէ ինչ ուրախութիւն կը պատճառէր ժողովուրդին։

Ժամանման հանդէսը հետեւեալ կերպով է նկարագրում Ռուսաց «Հիւսիսային» հեռագրական գործակալութիւնը։

Նախաթոռ մայրաքաղաքը ուրախութեամբ դիմաւորեց Թագաւորին և Թագուհուն։ Նրանց ճանապարհի վրայ պատի նման շարուած էին հազարաւոր մարդիկ։ Երբ կայսերական գնացքը մօտեցաւ կայարանին՝ Ն. Մեծութիւններին դիմաւորեցին Մեծ իշխան Սերգի Ալեքսանդրովիչ իր ամուսնու հետ և Մեծ իշխան Կօնստանդին Կօնստանդինովիչ և բարձրաստիճան անձինք։ Վագոնից դուրս գալով Ն. Մեծութիւնները ողջունեցին դիմաւորողներին։ Այդ ժամանակ քաղաքագլուխը բաղդ ունեցաւ Ն. Մեծութեան Թագուհուն մի չքնաղ ծաղկափունջ մատուցանել, կազմուած վարդերից և օրխիդէաներից, իսկ Մեծ Իշխանուհիներին մայիսեան ծաղիկներից կազմուած ծաղկափնջեր։ Ն. Ն. Մեծութիւնները հեռացան կայարանից՝ հնչեց ժողովրդի բարձրագոչ «ուռա»ն, որ անլռելի կերպով լսւում էր ամբողջ ճանապարհին։ Ժողովրդի ցնծութիւնը անսահման էր։ Ճանապարհի վրա գտնուող եկեղեցիներից Ն. Մեծութիւններին դիմաւորելու համար դուրս էր գալիս հոգեւորականութիւնը։ Բոլոր եկեղեցիների զանգակները հնչում էին։ Իվերեան Աստուածամօր մատուռի առաջ Ն. Մեծութիւններին դիմաւորեց Նեստոր եպիսկոպոսը հոգեւորական դասի հետ, խաչով և օրհնած ջրով։ Ն. Մեծութիւնները համբուրեցին խաչը և հրաշագործ պատկերը։ Եպիսկոպոսը Ս. պատկերներ մատուցեց։ Մատուռից դուրս գալով, Ն. Մեծութիւնները գնացին Կրեմլինի պալատը։

Նոյն գործակալութիւնը հեռագրում է հետեւեալը ապրիլի 2ին.

Մոսկվա։ — Այսօր երբ տօնվում է Քրիստոսի մուտքը Երուսաղէմ, առաւօտեան 10 ժամը 45 րոպէ անցած, տեղի ունեցաւ բարձրագոյն ելքը Կրեմլին մեծ պալատից դէպ ի Ուսպենսկի մայր եկեղեցին Ս. պատարագին ներկայ լինելու համար։ Ժողովուրդը լցրել էր ամբողջ հրապարակը մայր եկեղեցիների մէջտեղում. խիտ պատի նման բռնել էր այն կամուրջները, որոնցմով անցնում էր բարձրագոյն գնացքը։ Պետական Խորհրդի անդամները, մինիստրները, սենատորները, պետական զրագիրները և պատուակալ խնամակալները հաւաքվել էին Ուսպենսկի տաճարում։ Եկատերինեան դահլիճում հաւաքվել էին պալատական տիկինները, պալատական աստիճանաւորները և սպաները, նոյնպէս և Եկատերինեան շքանշան ունեցող տիկինները։ Գահական Անդրէեվսկի դահլիճում կանգնած էին բոլոր զինուորականները։ Ալեքսանդրեան փառահեղ դահլիճում հաւաքվել էին քաղաքային տիկինները, Մոսկվայի վարչական և դատաստանական հիմնարկութիւնների գլխաւոր աստիճանաւորները, Ազնուականութեան, Զեմստվօյի և քաղաքների ներկայացուցիչները տեղ էին բռնել Գէօրգիեվսկի մեծ դահլիճում։ Վլատիմիրսկի դահլիճում հաւաքվել էին վաճառականութեան, մեշչանների, արհեստաւորների և կառապանների ընկերութիւնների ներկայացուցիչները։ Ս. Գաւթում տեղ էին գրաւել հոգեւորականութիւնը եւ խաչվառակիրները։

Ուսպենսկի տաճարի հարաւային դահլիճում Ն. Մեծութիւններին դիմաւորելու համար դուրս եկան Մոսկվայի մետրոպոլիտ Վլադիմիր խաչով, Նեստոր և Պարփենի եպիսկոպոսները, պալատական աւագ-քահանայ Եանիշեւ և ուրիշ հոգեւորականներ կորսունեան խաչերով և Աստուածամօր պատկերով։ Թագաւոր-Կայսրը Ն. Մեծութեան կազակների գնդի համազգեստով և Անդրէեվսկի ժապաւենով էր։ Թագուհին սպիտակ զգեստով և սպիտակ թիկնոցով։ Դահլիճներից անցնելիս Մոսկվայի քաղաքագլուխը աղ եւ հաց մատուցեց Ն. Մեծութիւններին եւ ողջոյնի ճառ արտասանեց։ Թագաւոր-Կայսրը պատասխանեց քաղաքագլխին.

«Շնորհակալ եմ ձեզանից ընդունելութեան և արտայայտած ցանկութեան համար։ Կայսրուհին և ես շատ բաղդաւոր ենք, որ կարող ենք ձեզ հետ միասին մեր թանկագին Մոսկվայում անցկացնել Աւագշաբաթը և դիմաւորել Մեծ տօնի Ս. օրերը»։

Դահլիճում աղ ու հաց մատուցին այն ստարօօբրեադցիները, որոնք ընդունում են քահանայութիւնը և դասակարգերի ներկայացուցիչները։ Մայր եկեղեցու դռների մօտ մետրոպոլիտ Վլադիմիր ողջունեց Ն. Մեծութիւններին ճառով։ Համբուրելով խաչը Ն. Մեծութիւնները մտան տաճարը։ Մետրոպոլիտը օրհնեց Թագաւորին և Թագուհուն Ս. Պատկերներով։ Պատարագից յետոյ, ժողովրդի ոգեւորված աղաղակներով և զանգակահարութիւններով Ն. Մեծութիւնները գնացին Չուդով վանքը, որտեղ նրանց դիմաւորեց վանահայրը։ Ն. Մեծութիւնները համբուրեցին Ս. Նշխարներին և ապա ներքին անցքով մտան Նիկօլաեվսկի պալատը, իսկ այնտեղից կառքով գնացին Կրեմլին մեծ պալատը։ Նէյլ, երեկոյեան ժամը 7ին Ն. Մեծութիւնները այցելեցին Օգոստափառ գեներալ նահանգապետին։ Ժողովուրդը հանդիպում և ճանապարհ էր դնում Ն. Մեծութիւններին ցնծութեան աղաղակներով։

Ապրիլ 3ի «Հիւսիսային գործակալութեան» հեռագիրը հաղորդում է.— Այսօր, առաւօտեան 10 ժամին, միւռոնօրհնութեան սրահում, Թագաւոր Կայսրի, Թագուհի Կայսրուհու, Մեծ Իշխան Սէրգի Ալէքսանդրովիչի և նրա ամուսնու ներկայութեամբ սկսվեց միւռոնօրհնութեան ծիսակատարութիւնը։ Ն. Մեծութիւնները և Ն. Բարձրութիւնները Կրեմլին մեծ պալատից ներքին անցքով մտան միւռոնօրհնութեան սրահը, որտեղ նրանց դիմաւորեցին մետրոպոլիտ Վլադիմիր և Նեստոր ու Պարփենի եպիսկոպոսները։

Ինչպէս կը տեսնի ընթերցողը վերջին հեռագրից, այս անգամ Մոսկվայում տեղի էր ունենում մի նշանաւոր կրօնական հանդէս, որ փոփոխակի կատարվում է Մոսկվայում և Կիեվում, քանի մի տարին մի անգամ։

«Պատրիարքական տան մէջ,— գրում է Ռուսաց թերթերից մէկը,— ուր մի ժամանակ ապրում էին Ռուսաստանի Պատրիարքները, գտնվում է միւռոնօրհնութեան սրահը, որտեղ հին դարերում Պատրիարքները միեւնոյն ժամանակ և ընդունում էին Թագաւորներին և օրհնում էին միւռոնը։ Այդ սրահում կազմվում էին նաեւ եկեղեցական ժողովներ։ ԺԷ դարու բնորոշ մի շէնք դա, երկու կողքերի վրայ չորս չորս պատուհաններով։ Պատերի վրայ շարուած են հին ժամանակի նկարներ։ Առաստաղը նոյնպէս նկարուած է ռուսական օրնամենտներով։ Ձախակողմում ցածր պատուանդանների վրայ դրւած են Պաւել Ա.ից ընծայուած 12 արծաթէ սափորներ, Ս. Միւռոնի պահպանութեան համար։ Աջակողմում կան նոյնպիսի 12 սափորներ թիթեղից, նոյն նպատակի համար։ Մի կողմում բարձրանում է փոքրիկ ամբիոն, որի բարձրութեան վրայ կանգնած է պատմական միւռոնի անօթը «ալավաստր» անունով։ Նա շինուած է մետաղից և ծածկուած է սադաֆով։ Այդ անօթի մէջ մօտ հազար տարի առաջ Բիւզանդիայից առաջին անգամ Ռուսաստան է բերել Ս. Միւռոնը։ Այդ անօթը, կամ աւելի ճիշդը նրա մէջ պարունակող միւռոնը մեծ դեր է խաղում միւռոնօրհնութեան ժամանակ։ Երբ միւռոնը եփուած է նրանում ածում են մի քանի կաթիլ «ալավաստր» և նրա տեղը լցնում են նորից նոյնքան կաթիլ նոր եփուող միւռոնից, այնպէս որ «ալավաստրը» մնում է միշտ լիքը և անպակաս։

Աջակողմեան առաջին պատուհանի առաջ շինուած է սպիտակ մարմարիոնից վառարան երեք արծաթէ կաթսաներով։ Վառարանը ծածկուած է ոսկէ քանդակներով։ Վառարանի կողքում աւելի մօտիկ սրահի կեդրոնին, գտնվում են երկու մեծ արծաթեայ չաներ (կաթսայ) ուր միւռոնը սառեցնում է և խառնվում է անուշահոտ իւղերի հետ։ Դրանցից մէկը որ նշանաւոր է ոչ միայն իր մեծութեամբ այլ և իր հրաշալի քանդակներով, ընծայուած է Եկատերինայ Բ. կայսրուհուց։

Ապրիլ 3ի առաւօտեան միւռոնօրհնութեան սրահը եկան Մոսկվայի մետրոպոլիտ Վլադիմիր, և բազմաթիւ հոգեւորականութեան հետ միասին զգեստաւորուելով սկսեցին միւռոնօրհնութեան հանդէսը, ի ներկայութեան կայսերական զոյգի և խուռն բազմութեան։

Օրհնելով ջուրը և բոլոր այն նիւթերը, որոնք գործ են ածվում միւռոնի պատրաստութեան համար, մետրոպոլիտը ա-

ռաւ խողը և գինին, անեց կաթսաների մէջ և սկսելով «Յանուն Հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ» աղօթքով, վառեց կրակը։

Այդպիսով սկսեց միւռոնօրհնութեան հանդէսը, որ տևելու է երեք օր, և որի ժամանակ քահանաները անընդհատ կարդալու են Աւետարանից, իսկ սարկաւագները կխառնեն փայտից շինուած փոքրիկ թիակներով խառնելու են միւռոնը։

Միւռոնօրհնութեան աւարտումից յետոյ պատրաստուած միւռոնը, կնքած ամանների մէջ, մետրոպոլիտը նոյն հանդիսաւորութեամբ, որի ժամանակ տեղի է ունենում ընդհանուր զանգահարութիւն բոլոր եկեղեցիներից, տանում է նրան մայր եկեղեցին և պահվում է յատկապէս դրա համար պատրաստուած տեղում, որտեղից և տրվում է ուրիշ նահանգներին և քաղաքներին։

Զատկական տօներից յետոյ Մոսկվայում տեղի կ'ունենայ Կայսեր ներկայութեամբ մեծ պարահանդէս։

ԱԲԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

«ԹԱՅՄԶ»ԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

Թայմզին հինգշաբթի օրուան թիւին մէջ հրատարակուած հեռագիրները.

Քռանց Քռալ, 30 ապրիլ. — Այսօր անգլիական զինուորները ընդհանուր յառաջացում մը կատարեցին դէպ ի Պլանտֆօրթ։ Ռօպըրթ զօրավարին կիսաբաժինը Քարիւն յառաջացաւ, Համիլթըն զօրավարը՝ կլինէն և Մաքսուէլ զօրավարը՝ Քրանց Քրալէն։ Այս վերջինին կը հետևին չորս հետևակներ։ Աջ կողմը, Հոլցուխսֆօնթայնի մէջ, կը գտնուի Պրոտուուտ զօրավարին հեծելազօրքերու կիսաբաժինը՝ երկու հրետաններով։ Պօէրները կը գրաւեն Շանս-Քրալի բլուրները։ Մեր յառաջխաղացումը սկսաւ կէս օրէն երկուքուկէս ժամ առաջ։ Կարճ ընդհարումէ մը ետքը որ ձախ կողմին վրայ շատ սաստիկ եղաւ, Պօէրները ետ քաշուեցան։ Պրոտուուտ զօրավարը ջանաց կտրել Պօէրներու նահանջի գիծը, բայց այս վերջինները շուտով հեռացած էին իրենց դիրքերէն, որոնք հիմա մեր զինուորներուն ձեռքը կը գտնուին։ Ամէն կողմ հանդարտութիւն կը տիրէ։

Պլեօմֆօնթայն, 1 մայիս. — Համիլթըն զօրավարը, որուն զինուորները երէկ ամբողջ օրը ընդհանրումներ ունեցան թշնամին հետ, այսօր յաջողեցաւ, Սմիթ Տօրիէն զօրավարին կիսաբաժնին աջակցութեամբը, Պօէրներուն դիրքին ետին անցնիլ, առանց մեծ կորուստ մը ունենալու։ Կորտոն հեծելագունդին զինուորները շատ արագութեամբ կատարեցին յարձակումը։ Զրոյց ելաւ թէ Ջերմայտ և Ռընտըլ զօրավարներուն դիրքերուն մէջտեղը, պաշար փոխադրողներու խումբ մը վտանգի մէջ է, բայց հիմա այդ խումբը ազատած է։

—Յստիւ կը գործադրուի այն որոշումը, որով հնազանդութիւն յայտնած Պօէրները չեն կրնար իրենց տեղերէն հեռանալ։ Նաև Պօէրներու ձիերն ալ կը գրաւուին։ Այդ դրութիւնը լաւ արդիւնքներ կ'ունենայ։ Պօէրները առանց ձիի չկրնալով բան մը ընել, իրենց ագարակները կը դառնան։ Պէտք է մեր ետին ձի ու խոտ չձգել. ասով միայն պիտի կրնանք անկանոն ընդհարումներու առաջքը առնել։

Պէրկս-Տարփ, 30 ապրիլ. — Կը ծանուցուի թէ Օլիվիէ հրամանատարը դէպի Սմիթֆիլտ վերադարձած է. մինչդեռ Պօէրներու խումբ մը Լէտվ կը գտնուի, մեր դիրքին հիւսիսային կողմը։

Լիզպոնա —Փորթուկալի Երեսփ. ժողովը գրեթէ մեծամասնութեամբ մերժեց երեսփոխան Տա Քոսթայի հարցապնդումը՝ Պէյրայէն բրիտանական զինուորներ անցնելու խնդրին առթիւ։

Քօբէնհակ, 2 մայիս.—Այսօր տեսակցութիւն մը ունեցայ պօէր սպայի մը հետ՝ տեղակալ Պաէրէնցէն որ երէկ հոս հասաւ։ Տեղակալը որ բնիկ Տանիմարքացի է, Թրանսվալի ազգայնութիւնը ընդունած է և գործօն մասնակցութիւն մը ունեցած պատերազմին մէջ։ «Կարծեմ թէ, ըսաւ, Անգլիացիներուն ձեռքը ինկած սպաներէն միայն ես արձակուած և Եւրոպա դառնալ արտօնուած եմ։ Մակկըրսֆօնթայնի ճակատամարտին մէջ ծանրապէս վիրաւորուեցայ դեկտեմբեր 11ին և գերի ինկայ։ Օռանժ-Ռիվըրի հիւանդանոցը փոխադրուեցայ. ապրիլ 4ին ազատ արձակուեցայ խօսք տալով թէ Եւրոպայ պիտի երթամ ու պատերազմը աւարտելէն առաջ հարաւային Աֆրիկէ պիտի չդառնամ։ Անգլիական հիւանդանոցներուն մէջ շատ լաւ վարուեցան ինծի հետ։» Տեղակալը խօսքը շարունակելով ըսաւ թէ «Անգլիացիները չէին կրցած ճիշդ սահմանել Պօէրներուն թիւը. ասոնք կարծուածէն շատ աւելի բազմաթիւ են։ Անգլիացիներուն ունեցածէն աւելի լաւ պաշար ու ռազմամթերք ունին։ Պօէրները երկար ատենէ ի վեր և խնամքով պատրաստուած էին։ Այդ պատճառով պատերազմը բաւական պիտի տեւէ։ Պաէրէնցէն տեղակալը, որուն վէրքերը տակաւին կատարելապէս աղէկցած չեն, Քօբէնհակէն նշանաւոր բժշկապետի մը զաւակն է»։

Լա Հէ, 2 մայիս.—Պօէր պատուիրակները Հոլանտայի նախարարներուն իրենց հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելէ ետքը այսօր դէպ ի Ռոթէրտամ ճամբայ ելան, ուրկէ Մ. Նահանգները պիտի ուղեւորին։ Երկաթուղիի կայարանին առջև ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած էր որ ծաղկեփունջեր նուիրեց պօէր պատուիրակներուն։ Հարաւային-Աֆրիկէի Միութեան գործադիր ժողովը պատուիրակներուն նուիրեց դափնիի արծաթէ տերեւ մը, իբրեւ խորհրդանշան խաղաղութեան։ Դպրոցի տղաք խմբովին երգեցին։ Պ. Պ. Ֆիշէր ու Վոլմարանս առանձին կարճ բանախօսութիւններ արտասանեցին, շնորհակալութիւն յայտնելով ժողովուրդի մը որ այնչափ սիրալիր կերպով հիւրասիրած էր զիրենք, ժողովուրդ մը որուն կապուած են ցեղի ու կրօնքի կապերով։

ՄԷՅՖՔԻՆԿ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ զինուորական շրջանակներուն մէջ դիտելի պարագայ մը կը նկատեն Մէյֆքինկէն Թայմզի ուղղուած վերջին հեռագիրները սուրհանդակով Օոցի ղրկուած ըլլալուն համար։ Մէյֆքինկի պաշարումէն ի վեր հեռագիրները սուրհանդակով Կապէրոնէս կամ Բրիմպըրի կը ղրկուէին։ Օոցի այդ երկու քաղաքներուն մէջտեղը կը գտնուի՝ կէս ճամբուն վրայ։ Ատկէ կը հետեւցուի թէ Բլըմէր գնդապետը վերսկսած է իր յառաջխաղացութիւնը և Օոցին անցած, ապա թէ ոչ սուրհանդակները, առաջուան պէս պիտի պարաւորուէին մինչեւ Կապէրոնէս երթալ։ Բլըմէր գնդապետը վերջերս օգնութիւն ստացաւ, բայց յայտնի չէ թէ ատոնք ղրկուած ըլլան Քարինկթըն զօրավարին կողմէ որ Պէյրայէն անցած է, վասն զի օգնական զինուորները շատ շուտով չեն կրնար հասնիլ այդչափ հեռու տեղէ մը։ Հաւանական է որ Բլըմէր գնդապետը օգնութիւն ստացած ըլլայ Ռոտեզիայի կամաւորներէն։

—Մէյֆքինկի մէջ ոնուցանելիք 9000 հոգի կան որոնց 2000ը սպիտակամորթ և 7000ը՝ սեւամորթ։

ՇՈՒԷՏԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Տէյլի էքսբրէս հինգշաբթի օրուան իր թիւին մէջ հրատարակած է իր թղթակցին մէկ տեսակցութիւնը Շուէտի Օսքար թագաւորին հետ։ «Բոլորովին Անգլիոյ կողմն եմ, յարեց է Օսքար թագաւորը, Հարաւային Աֆրիկէի այդ պատերազմին մէջ։ Կը խորհիմ թէ ձեր դատը արդար է։ Բնաւ պիտի չաջակցիմ Պօէրներու ջանքերուն՝ շահելու համար Եւրոպայի համակրութիւնը կամ օգնութիւնը այս պատերազմին մէջ զոր Պօէրները փութացուցին։ Միայն, առանց սակայն վիրաւորելու ձեր բանակը ու սպաները, սա ըսել կ'ուզեմ թէ ձեր սպաներէն մէկ քանին շատ թեթեւութեամբ ձեռնարկեցին պատերազմի մը որ ձեր հայրենիքէն 6000 մղոն հեռուն կը կատարուի ամենադժուարին երկրի մը մէջ։ Հոն քիչ մը անհմտութիւն ցոյց տուին, բայց անտարակոյս եմ թէ շուտով պիտի սորվին իրենց արհեստը, վասն զի ատոր համար ամէն պէտք եղածները ունին։ Արդէն կը տեսնէք թէ ձեր կրած ձախողուածներէն լաւ բաներ դուրս կուգան։ Այդ ձախողուածները անխուսափելի էին անոր համար միայն որ պատրաստուած չէիք։ Այդ լաւ բանը ձեր գաղթավայրերուն կողմէ եղած աջակցութիւնն է։ Այդ միայն ցոյց կուտայ թէ լաւ գաղթավայրեր հաստատող էք. ատոր համար աւելի կ'ամրապնդուիմ այն կարծիքիս վրայ թէ ձեր դատը արդար է»։

ՀԱՄԻԼԹԸՆԻ ԿԻՍԱԲԱԺԻՆԸ

Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հրատարակեց սա հեռագիրը զոր Պլեօմֆօնթայնէն մայիս 2 թուականով ստացած է Լորտ Ռոպէրթսէ.

«Համիլթըն զօրավարը մայիս 1ին մեծ յաջողութիւն մը ձեռք բերաւ, Հութնէքի մէջ Պօէրները վանելով զօրաւոր դիրքէ մը։ Զօրավարը համեմատաբար քիչ կորուստ ունեցաւ։ Պօէրները ամէն կողմ ցրուեցան գլխաւորաբար դէպի հիւսիսային արեւելք երթալով։ Անոնցմէ 26 հոգի գերի բռնեցինք, որոնց մէջ կան հրամանատար մը և 16 վիրաւոր։ Որովհետեւ Համիլթըն զօրավարին զինուորները տասը օրուան մէջ եօթը օր կռուած ըլլալով հանգստանալու պէտք ունէին, այսօր հրամայեցի որ կենան։ Պրոտուուտ զօրավարին հեծելազօրքերու կիսաբաժինը ճակատամարտին վայրը հասաւ և գնահատելի աջակցութիւն մը ըրաւ, թշնամիին ետեւի կողմին վրայ յարձակելով։ Համիլթըն զօրավարը կէս օրէն ետքը ուրիշ օգնութիւն մըն ալ ստացաւ զոր կը կազմեր հետեւակներու կիսաբաժին մը։ Թշնամին ունեցաւ 12 մեռեալ և 41 վիրաւոր։ Մեռեալներուն մէջ կայ գերման տեղակալ մը և վիրաւորներուն մէջ ռուսիացի Պ. Մաքսիմով, օտար լէգէոնին հրամանատարը։ Այդ 53 մեռեալներու և վիրաւորներու 27ը նոյն լէգէոնին կը պատկանին։ Մեռեալներուն մէջ կան երկու Ֆրանսացի։ Սկովտացի լեռնականները ու Թեթեւ հետեւակներն էին որ վճռական հարուածը տուին թշնամիին»։

ՔՈՒՐ ՖԵՐԻՆԵՐԸ

Լօրէնսօ-Մարքէզէն մայիս 1 թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ Ֆրանսական Քօրոքեյլա շոգենաւը հոն հասեր է տասներկու պօէր գերիներով որոնք Սիմընսթաունի բանակետղէն փախած էին։ Շոգենաւը զանոնք ծովէն ազատած էր։ Այդ գերիները Բրէթօրիա գացած են։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Ահաւասիկ բնագիրը Քրիւկէր նախագահին այն զեկոյցին որ կը վերաբերի Թրանսվալի անգլիական հպատակներուն.

«Որովհետեւ բազմաթիւ Պօէրներ կը պահանջեն որ անգլիական հպատակները սահմանագլուխէն դուրս հանուին, և կառավարութիւնը փափաքող է անոնց և Հանրապետութեան նպաստաւոր եղողներուն բաղձանքը իրագործելու,

«Մենք, Սթէֆանուս-Եոհաննէս-Բաուլուս Քրիւկէր,

«Ներկայիւս կը յայտարարենք թէ Բրէթօրիայի մէջ կամ շրջակաները և կամ Ուիթուաթէրզրանտի ոսկեհանքերու դաշտերուն մէջ բնակող անգլիական հպատակները, պէտք է երկրէն հեռանան երեսունըվեց ժամուան մէջ, սկսեալ ապրիլ 30ի կէս օրէն, բաց ի անոնցմէ որոնք կառավարութեան կողմէ կրնան արտօնուիլ երկրին մէջ բնակելու համար, տեղացի զանազան հրամանատարներու յանձնարարութեան համաձայն.»

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ուօրէնըրգ, 6 մայիս.—Պարթըն զօրավարին կիսաբաժինը, որ Հընթըր զօրավարին օգնութեան զօրախումբն է, Վալ գետը անցաւ Ուինսօրթընի մօտ։ Պօէրները հեռանալով Ուինսօրթընէն և Քլիփտամէն, դէպ ի հիւսիս քաշուեցան։ Անգլիացիները անոնց ետեւէն ինկած են։

Լոնտոն —Լորտ Ռոպէրթս կը հեռագրէ. —Մայիս 5ին հասանք Վէթ գետին հարաւային եզերքը։ Միւս եզերքը բազմաթիւ Պօէրներ կային և անցքը կը պաշտպանէին։ Մեր թնդանօթաձիգները յար ձակում մը կատարեցին, բայց չկրցան անցնիլ։ Ասոր վրայ թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը թշնամիին ետին անցան գետին մէկ ուրիշ կողմէն։

—Պարթըն զօրավարին կիսաբաժինը Ռուիտամի հիւսիսային կողմը գրաւեց Պօէրներու դիրքերը։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԻՆ ՉԱՓԱՀԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գերմանիոյ գահաժառանգին չափահասութեան մտնելու հանդէսներուն վրայ երէկ իրիկուն հետեւեալ հեռագիրները առնուեցան.

Պերլին, 6 մայիս. — Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը առտուն այցելութիւն տուաւ Վիլհէլմ կայսեր։ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսրը կէս օրէն առաջ պատարագի ներկայ գտնուած ըլլալուն, բացակայ գտնուեցաւ Սիկիզմոնտի արձանին բացման հանդէսին որ նոյն ժամուն կատարուեցաւ։ Գահաժառանգին չափահասութեան մտնելու հանդէսը կէս օրին շքեղ կերպով կատարուեցաւ դղեակին մատուռին մէջ։ Ներկայ գտնուեցան Գերմանիոյ կայսր. գերդաստանը, իշխանական հիւրերը, պատգամաւորութիւնները և երեսփոխանները։ Գահաժառանգ իշխանը դրօշին առջեւ հանդիսական երդում ըրաւ։ Զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Վիլհէլմ կայսրը ողջագուրեց իր զաւակը, որ հօրը ձեռքը համբուրեց. այդ միջոցին թնդանօթները կը գոռային։ Վիլհէլմ Բ. և Աւկուսթա Վիքթորիա կայսրուհին յետոյ դղեակը վերադարձան, ուր ընդունեցին շնորհաւորութիւնները։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ճաշեց աւստրիական դեսպանատան մէջ։ Կայսրը ընդունեց Պերլինի աւստրհունգարական գաղթականութենէն պատգամաւորութիւններ որոնք իրենց յարգանքները մատուցին։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը յետոյ դղեակ դարձաւ ուր ընդունեց Գերմանիոյ դաշնակցային Խորհուրդին անդամները։ Իրիկունը սեղան մը տրուեցաւ։ Երկու Կայսրերը բաժակաճառեր արտասանեցին։

—Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը գիշերը մեկնեցաւ Պերլինէն։ Գերմանիոյ Կայսրը ու իշխանները մինչեւ կայարան գացին։ Երկու Կայսրերը իրարու հրաժեշտ տուին խիստ սիրալիր կերպով. երեք անգամ զիրար ողջագուրեցին։ Ներկաները մէկ քանի անգամ «կեցցէ՛» գոչեցին։ Փողոցները լուսազարդուած էին։

—Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր Պերլին ուղեւորելուն առթիւ, կէս-պաշտօնական Վիէնըր-Ապէնտբոստ անցեալ հինգշաբթի հետեւեալը հրատարակած է.—Ն. Վեհ. կայսրը այս իրիկուն Պերլին պիտի երթայ ներկայ գտնուելու համար Գերմանիոյ գահաժառանգին չափահասութեան մտնելու հանդէսին։ Պերլին քաղաքը փառաւոր պատրաստութիւններ ըրած է Գերման վեհապետին կայսերական հիւրին ընդունելութեան համար, ընդունելութիւն որուն մէջ մրցում պիտի ըլլայ արտաքին փայլին և ներքին զգացմանց մէջ այս ուրախ դէպքը տօնելու համար։ Հապսպուրկներու կայսրութեան ժողովուրդները հպարտութեան բնական զգացմամբ մը կը հետեւին իրենց վեհապետին իր ուղեւորութեանը մէջ, որ միեւնոյն ժամանակ Վիլհէլմ կայսեր անձին համար տածած բարեկամութեան հաւաստիքն է, և նոր ամրապնդում մը կենդրոնական Եւրոպայի խաղաղական դաշնակցութեան։ Քանի մը օրէն գերմանական կայսրութեան գահաժառանգը՝ իր կայսերական ծնողաց ուրախութիւնը և գերման ազգին յոյսը՝ չափահաս պիտի ըլլայ և պիտի ստանձնէ իր բարձր կոչումին պարտականութիւնները և պատասխանատուութիւնները։ Աւստրիոյ Կայսրը իր ներկայութեամբ փայլը տալով այս գեղեցիկ տօնին, նոր մտերմութեան հաւաստիք մը կ'ընծայէ բարեկամութեան կապերուն որոնք կը միացնեն Հոհենցոլերնի և Հապսպուրկի կայսեր. գերդաստանները, և Իտալիոյ իշխանին ներկայութիւնը այս տօնը կը վերածէ ապացոյցի մը անխախտ հաստատութեան այն Եռեակ Զինակցութեան, որ կը կատարէ 20 տարիէ ի վեր իր բացարձակապէս պաշտպանողական և խաղաղասէր պաշտօնը, Եւրոպայի բոլոր ժողովուրդներուն օգտին համար։ Հետեւաբար Պերլինի հանդէսին նշանակութիւնը և կարեւորութիւնը լաւ պիտի հասկցուին և գնահատուին բոլոր Հապսպուրկի կայսրութեան մէջ։ Այս օրերս նմանօրինակ զգացմանց կապ մը կը հաստատուի երկու կայսրութեանց մայրաքաղաքներուն միջեւ, որոնց ամենամեծ բաղձանքն է որ հրիտասարդ գահաժառանգը բոլորովին իրականացնէ իր մեծանուն ծնողաց յոյսերը և իր ժողովուրդին ակնկալութիւնը»։

—Գրեթէ բոլոր եւրոպական մամուլը կը զբաղի Պերլինի հանդէսներով, եւ անոնցմէ շատին կարծիքն է թէ այս հանդէսները, որոնք տեղի կ'ունենան գահաժառանգին չափահասութեան առթիւ, չունին իրենց մէջ և ոչ մէկ քաղաքական նշանակութիւն։ Քանի մը լրագիրներ դիտել կու տան թէ Աւստրիոյ Թագաւոր-Կայսրը Պերլինի մէջ իր հետը ունի արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսկի կոմսը, մինչդեռ բացի իրմէն, ներկայ գտնուող եւ ոչ մէկ իշխան իրաւասութիւն ունի քաղաքական գործերու վրայ խօսիլ։ Ատկէ կը հետեւցնեն թէ միւսներուն համար քաղաքական և ոչ մէկ խնդիր նկատողութեան պիտի առնուի, բայց ոչ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ համար։ Ամէն պարագայի մէջ կ'ընդունին թէ Կոլուխովսկի կոմսին Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր հետ Պերլին գտնուիլը, ապացոյց մըն է սերտ մտերմութեան Հապսպուրկի և Հոհենցոլերնի գերդաստաններուն և նշանը երկու Կայսերներուն կարծեաց միօրինակութեան այն ամէն խնդրոյ վրայ որոնք—նոյն իսկ բացի անոնցմէ որոնք Եռեակ Զինակցութեան հետ առնչութիւն մը չունին,— և որ առաւել կամ նուազ հեռաւոր ժամանակի մը մէջ, պիտի կարենային զբաղեցնել Եւրոպայի կառավարութիւնները։

—Ահաւասիկ համառօտիւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր Պերլին այցելութեան առթիւ անգլիական և ռուսական գլխաւոր լրագիրներուն տեսութիւնները. Սթանտարտ կ'ըսէ. «Աւստրիոյ-Հունգարիոյ վեհապետին այցելութիւնը կը նպաստէ մեզ ազգային խաղաղութեան։ Գերման գահաժառանգին որ ապագային աւելի հզօր Գերմանիա մը կառավարելու սահմանուած է, չափահասութեան մտնելը կարեւոր դէպք մըն է որուն ամէն կողմէ կ'ուզեն մասնակցիլ։ Եօրքի դուքսը իր հետ պիտի բերէ անգլիական ազգին անկեղծ համակրութիւնը։ Երկու կայսրերուն հանդիպումը մի միայն նպատակ ունի աւելի զօրացնել այն դաշնակցութիւնը որ կազմուած է անոր մասնակցող ժողովուրդներուն սիրտին մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Սոֆիայէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսճուքի շրջակայքը Մըրանսթիրքի մէջ պատահած կռիւներուն ատեն երկու սպայ վիրաւորուեր և երկու զինուոր մեռեր են. նաև քանի մը հոգի ալ վիրաւորուեր են։ Ռամիկան զինուորներէն չորս հոգի մեռած են։ Ուրիշ տասը հոգի ալ մեռած են։ Հիմա ամէն կողմ հանդարտութիւն կը տիրէ։

ԲԱՐԻԶԻ քաղաքապետական ընտրութիւնները մեծ յաջողութիւն մը ունեցան ազգային կուսակցութեան, «Ֆրանսական հայրենիքի» և Պ. Տէռուլէտի բարեկամներուն ընտրելիներուն համար։ Մինչեւ հիմա 67 քուէարկութեանց արդիւնքները յայտնի են. 20 ընդդիմադիր, 24 կառավարութեան կուսակից և 23 համեմատական։ Բարմոյի մէջ ընկերվարականներու ընտրելիները ընտրուեցան։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԻՆ ուղեւորութեան ծրագիրը փոխուած է։ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը Թիֆլիս հասնելէն ետքը վերջնապէս պիտի որոշուի։

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն թէ կիրակի օրը Գորֆուի մէջ կատարուեր է Յունաստանի թագաւորին աղջկան Մարիա իշխանուհիին նշանախօսութիւնը՝ Եորիկէյ Միխայլովիչ մեծ դուքսին հետ։ Մարիա իշխանուհին ծնած է 1876 մարտ 3ին եւ մեծ-դուքսը, 1963 օգոստոս 23ին։

—Օլկա թագուհին՝ Մարիա իշխանուհիին և Եորկէյ մեծ դուքսին հետ մօտերս Վոլոսէն անցնելով Ռուսիա պիտի երթայ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Սուրիայէն մինչեւ Հիճազ երկարուելիք երկաթուղիի գիծին շինութեան համար Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին աւագ անդամ կարգուեցաւ ծովային նախարար Հասան փաշա։ Նոյն յանձնաժողովին անդամ կարգուեցան կայս. պալատան առաջին քարտուղար Թահսին պէյ և Վեհ. Սուլթանին սենեկապետ ու երկրորդ քարտուղար Իզզէթ պէյ։

—Իլդըզի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան հպատակութեանց դիւանին տնօրէնի առաջին օգնական Նէպիլ պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ Թէհրանի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Է վեր պէյի և Ճանիկ գաւառին թղթակցութեանց տեսուչ Զիհնի պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Շքոտրայի նահանգին անտառներու առաջին քննիչ Միհրան էֆ.ի։

—Պետական Խորհուրդին նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ նոյն դատարանին օգնական անդամ Նէշէթ պէյ, որուն յաջորդեց Պետական Խորհուրդին առաջին օգնական անդամ Հիւսէին էֆ., պաշտօնը հանդերձ իր այդ պաշտօնին։

—Ճորճէվոյի օսմ. փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ Քէօսթէնճէի օսմ. փոխ-հիւպատոս Էմին պէյ, որուն յաջորդեց Թըրհալայի օսմ. հիւպատոսարանին նախորդ քարտուղար Զաթի պէյ։ Վիէննայի օսմ. պատուակալ հիւպատոս Պ. Լաւրսլաս Տէպրեխթէի տիտղոսը պատուակալ ընդհանուր հիւպատոսութեան բարձրացաւ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սուրիոյ նահանգին կեդրոնական նախկ Մէհմէտ Խամէթ էֆ.ի, ծովային նախարարութեան մեքթուպճի Ապտուրրահիմ Ֆեզըլ էֆ.ի և արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Սաատէտտին պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սինոպի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ահմէտ Համտի էֆ.ի և Ատաբազարի գայմագամ Րիֆաթ պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Ռէժիի վարչութեան քննիչներէն Փըլմէր Մոլսէս պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ բժշկական վարժարանին ուսուցիչներէն գերմանացի Տօքթ. Այսըրի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. —Կայս. Իրատէ մը, յատուկ յանձնաժողովին որոշման համաձայն, հրամայեց կատարել ութ զրահաւորներու նորոգութիւնը եւրոպական նաւարաններու մէջ, և ատոնց ու ծովային նախարարութեան միջեւ այդ մասին պայմանադրութիւններ կնքել։ Ծովային պաշտօնարանին մէջ նախարար Հասան փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը որոշեց որ այդ ութ մարտանաւերուն չորսին կաթսաները ու մեքենաները փոխուելով, անոնց տեղ նոր դրութեամբ հաստատուն կաթսաներ և արագաշարժ մեքենաներ դրուին։ Միւս չորս մարտանաւերուն կաթսաները ու մեքենաները լաւ վիճակի մէջ գտնուելուն համար, զանոնք ալ նորոգել, ձեւերը փոխել և պակասները լրացնել։ Այդ ութ մարտանաւերը ամենէն վերջին դրութեամբ կատարելագործեալ թնդանօթներով պիտի սպառազինուին։

—Եւրոպական քանի մը գործարաններ կայս. կառավարութեան առաջարկած են Թօփխանաները նորոգել և նորեր շինել։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ գահակալութեան քսանըչորսամեակին առթիւ Ն. Վեհափառութեան գեղակերտ ու մեծարժէք նուէր մը մատուցանելու համար Սոֆիայի կայս. գոմիսէր Նէճիպ Մէլհամէ էֆ., գոմիսէրութեան պաշտօնեաները և Պուլկարիոյ ու Արեւելեան Րումէլիի իսլամները հանգանակութիւն մը ձեռնարկած են իրենց մէջ։ Այդ նուէրին վրայ Թուրքերէն գեղեցիկ արձանագրութիւն մը պիտի գտնուի։ Նէճիպ Մէլհամէ էֆ. հարիւր ոսկի ստորագրուած է, գոմիսէրութեան պաշտօնեաներէն իւրաքանչիւրը, տասնական և տեղւոյն իսլամներէն շատերը՝ յիսնական ոսկի։ Սոֆիայի պուլկար երեւելիներն ալ մասնակցած են այդ հանգանակութեան։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան համար կազմուած յանձնաժողովը հրաման ստացաւ փութացնել խորհրդակցութիւնները։ Երկաթուղիի գիծին քարտէսները, յատակագծերը և այլն կը պատրաստուին։ Գիծը նեղ պիտի ըլլայ. նաև բաժանման տեղերը բազմաթիւ պիտի ըլլան, որպէս զի կառախումբերուն երթեւեկութիւնը դիւրանայ։ Երկաթէ գիծերը Թնդանօթաբանի գործարաններուն մէջ պիտի պատրաստուին, Թէրսանէի կողմէ տրուելիք երկաթներով։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը աջլի օրը այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարին։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ նոր սակացոյցը, ինչպէս ծանուցինք, վաղուընէ սկսեալ պիտի գործադրուի։ Ահաւասիկ քանի մը մանրամասնութիւններ անոր գործադրութեանը մասին.

Այն տոմսակները որոնց վրայ թուական կայ, առաջուան պէս կամուրջին յատուկ են։ Մէկ նաւահանգիստէն միւսին համար սովորական սակացոյցին համաձայն տոմսակ պիտի տրուի և հիմնական տոմսակները պիտի գործածուին։ Երթուդարձի տոմսակները միայն Վոսփորէն կամուրջ ու կամուրջէն Վոսփոր համար են և նաւահանգիստներու միջեւ կատարուելիք երթեւեկութեանց համար գործածելի չեն։ Զինուորներու, դպրոցականներու և կառաբարձ շոգենաւին բեռի տոմսակներուն գիները փոխուած չեն և առաջուան պէս պիտի շարունակուին։ Կէս-տոմսակի համար երթուդարձի տոմսակ պիտի չտրուի, այլ պարզ տոմսակին կէսը։ Ապոնմանի տոմսակները, որոնք ունեցողին միայն կը պատկանին, տետրակի ձեւով են և հարիւր տասը տոմսակ կը պարունակեն մէկ գոյնով. թէ՛ երթի և թէ դարձի համար պիտի գործածուին։ Միայն երկու ամսուան համար ընդունելի պիտի ըլլան և այդ երկու ամիսներուն մէջ եթէ չգործածուին, անկէ վերջը արժէք պիտի չունենան։ Ապոնմանի տոմսակները պէտք է տէրոջը ձեռքը գտնուին զորս նաւամատոյցներու և շոգենաւի պաշտօնեաները պիտի ծակեն։ Այդ տոմսակներուն վրայ թուական չկայ, այլ պատկանած ամիսը ցոյց տուող խոշոր թիւ մը։ 1 թիւ տետրակը կը պարունակէ մարտ ու ապրիլ ամիսներուն, 2 թիւը, ապրիլ ու մայիս, 3ը՝ մայիս ու յունիս, 4ը՝ յունիս ու յուլիս, 5ը՝ յուլիս ու օգոստոս, 6ը՝ օգոստոս ու սեպտեմբեր, 7ը՝ սեպտեմբեր ու հոկտեմբեր, 8ը՝ հոկտեմբեր ու նոյեմբեր, 9ը՝ նոյեմբեր ու դեկտեմբեր, 10ը՝ դեկտեմբեր ու յունուար, 11ը՝ յունուար ու փետրուար և 12ը՝ փետրուար ու մարտ։ Ապոնմանի տոմսակներու առաջին գծին վերաբերողները ... են, երկրորդինը՝ նարնջագոյն և ... դինը՝ մութ կապոյտ։ Շիրքէթի ... ներուն ժամանակացոյցները Թուրքերէն ... Ֆրանսերէն տպագրուած են ... ձեւով։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— ... նաստանի արտաքին գործոց նախարար ... Կ. Պոլսոյ հելլենական դեսպանա... ղրկեց՝ հիւպատոսական պայմանադր... թեան վերաբերեալ յիշատակագիրը և ... նոր կցուած տեղեկագիր մը՝ անհամաձայ... նութեան առարկայ եղած կէտերու մասին։

— Թուրքեւհելլէն սահմանագլուխի խառն յանձնաժողովը այս շաբթու քննու... թեան մը պիտի ձեռնարկէ, ... մինչեւ որ վերջնական պայմանադրութիւն մը կնքուի, որոշուած մը տայ անհամաձայ... նութեան նիւթ կազմող կարգ մը կէտ... րու մասին որոնք անկարեւոր դէպքերու պատճառ կ'ըլլան։

ԼԻԱԶԱԹԻ ոսկի շքադրամ շնորհուեցա... Տօքթ. Քամպուրօղլուի։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՀԱՒԱՔՄՈՅՑ —... րայի պաշտական առաջին դատար... քարտուղարներէն Գալուստ էֆ. Աթլ... կառավարական պաշտօնատուններու ... սկիզբէն ի վեր գործածուած դրոշմաթ... թերուն մէկ հաւաքածոն պատրաստած ... զոր Բարիզի Արուեստահանդէսը պի... ղրկէ։ Կ'ըսուի թէ այդ հաւաքածո... տեսակին մէջ հաւասարը չունի։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութիւն... օրերս Անատօլուի երկաթուղիներու ... կերութեան վճարեց՝ Էսկիշէհր-Գոնիա... գիծին երաշխաւորութեան գումարը։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.—Բռուսայէն մէջ ... րեւի վերջերը պատահած ժանտախտ... դէպքերուն առթիւ, քաղաքին ... պահական Խորհուրդը ապրիլ 30 թու... կանով սա հեռագիրը ուղղեց.—Բռուսա... յէն բնակող յոյն ատաղձագործ մը ... ապրիլ 27էն ի վեր հիւանդ էր, ... տենդով և յետոյ ալ իւր թքնելով, ... վրայ ուռեցքով ու կարմիր բծերով ... մեռաւ։ Անցեալ շաբաթ օր, ապրիլ ... նոյն տանը մէջ, երեք օրէ ի վեր հի... դացած կին մը մեռաւ որ տեղդ ... աճուկին վրայ ուռեցք։ Առողջապահ... վարչութիւնը այդ երկու դէպքերը ... կածելի նկատելով հեռագրեց Գոնիա... Քաղաքին բժիշկներէն տեղեկութիւն ... ունեցաւ թէ ասկէ առաջ այդ տեսակ դէ... քեր պատահա՞ծ են։ Ապրիլ 20ին ... նպարավաճառ մը մեռաւ, սաստիկ փորհ... ցաւէ (կոլիք), բայց աճուկին վրայ ուռ... ունէր։ Ապրիլ 23ին յոյն հացագործ ... մեռաւ միեւնոյն ախտանիշով բայց ... վրայ ուռեցքով։ Ապրիլ 27ին ալ իտալ... տղայ մը մեռաւ նոյն պարագաներուն ... Քանի մը ամիսէ ի վեր Բռուսայիս ... փողոցաւի համաճարակ մը կայ, բայց ... վերջին դէպքերը շատ կասկածելի են ... Հինգն ալ Բռուսայի կը բնակէին։

—Աղեքսանդրիոյ առողջապահական ... վարչութիւնը ուղղեց մայիս 1ին (Ն. Տ.) Բռուսայէն մեկնող նաւերուն ... գրին մէջ նշանակել թէ նոյն քաղաք... մէջ երկու մահեր պատահած են կասկ... ծելի հիւանդութենէ։

—Սուրիոյ և Գարամանի ծովեզերք... րը երթեւեկող Լոյտի շոգենաւերը ... տախտին հետեւանքով Բռուսայի ... չհանդիպին։

—Ուրբաթ օրը Բռուսայի մէջ ժան... տախտէ մէկ մահ պատահեցաւ։ ... մէջ՝ շաբաթ օրը՝ երկու մահ։

—Սուաքինէն մայիս 2 թուականով կը գրեն թէ բազմաթիւ մուկեր ... թան ժանտախտին։ Սուաքինի մէջ ժան... տախտէ մէկ դէպք ու մէկ մահ ... հած են։ Ուրիշ հեռագիր մը ... խմելու ջուրի պատրաստութեան ... մեքենային տնօրէն Պ. Մազրըի ... սպասաւորները ժանտախտ բռնուեր են։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ զրոյց ելեր ... թէ յունական հիւանդանոցին հիւանդ... րէն մէկը ժանտախտ բռնուած է, բայ... յետ քննութեան հաստատուեր է թէ ... զրոյցը անհիմն է։

ԻԶՄԻՐԻ անգլիական հիւպատոս ... Քըմպէրպաչի տիտղոսը ընդհանուր ... պատուութեան բարձրացաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատան Միսըրք... հականաւին պիտի յաջորդէ Սեզիա...

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ երկու գիտուններ ... տօնուեցան ուղեւորել Գոնեայի, ... րիի, Ատանայի, Խարբերդի և Հալ... նահանգները՝ բուսաբանական, ... հագրական ու երկրաբանական ուսում... սիրութիւններ կատարելու համար։

ՔԱՐԻՒՂԻ գինը Ռուսիոյ մէջ ... ծրացաւ։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ Ֆաէլինէ Ընկեր... թիւնը գնեց Էկէնի Միլլաա հելլէն ... նաւը որուն անունը փոխուեցաւ ... Յոխիբէհ։ Այդ շոգենաւը պիտի ... կացուի Կ. Պոլիս-Դանուբի գիծին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Սեւլիքը կ'իմանայ ... Ֆերտինանտ իշխանը պաշտօնական ... հրատարակեր է Ռուսճուքի, Զիշթով... Թրնովայի, Կորնա Օրահովայի և ... կրատի համար։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.— Թաղապետական ... շրջանակը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ ... րափներու Ընկերութիւնը ծանր ... մը առնելու ձեռնարկած է իւրին ... քարափին մօտեցող և բանկարկէն ... ցած նաւակներէն, խնդիրը տեղեկագր... է Քաղաքապետութեան։

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ քարափին ու ... ւահանգիստին հասոյթներու բաժանման ... մասին անհամաձայնութիւն մը ծագած է ...

ԱԶԴԱՅԻՑ

ԱՅՎԱԶՈՎՍՔԻԻ ՄԱՀԸ

Երէկ, Թերթը մամուլի տակ ըլլալէն ետքը հեռագիրը գուժեց նշանաւոր հայ ծովանկարիչ Յովհաննէս Այվազովսքիի մահը։ Աշխարհահռչակ արուեստագէտին մահուամբ կ'անհետանայ հայ ցեղին ծնունդ տուած ամէնէ՛ն հոյակապ հանճարներէն մէկը, ու մեզի հետ միասնոյն ատեն բովանդակ արուեստագիտական աշխարհը կ'ողբայ արուեստագէտ մը՝ զոր ընդհանուր քննադատութիւնը դարուս առաջին ծովանկարիչը հռչակած էր։

Յովհաննէս Կոստանդեան Այվազովսքի ծնած էր 1817 յուլիս 17ին, Ղրիմի Թէոդոսիա քաղաքին մէջ։ Իր նախնիքը օսմանեան հպատակ էին և իրենց ընտանեկան մականունը ո՛չ թէ Այվազովսքի, այլ Հայվազովսկի էր։ Անցեալ դարուն մէջ Թուրքիայէն գաղթած են Կալիցիա, ուր մինչև այսօր դեռ կը գտնուին կալուածատէր Այվազովսքիներ՝ որոնց Աւստրիոյ կայսրը ազնուականութեան տիտղոս տուած է։ Ընտանեկան անհամաձայնութիւն մը պատճառ եղած է որ Այվազովսքիի հայրը բաժնուի իր հարազատ եղբայրներէն ու Կալիցիայէն ելլելով հաստատուի Մոլտավիա-Վալաքիոյ մէջ, ուր կը զբաղէր վաճառականութեամբ։ Զարգացած անձ մըն էր, տեղեակ Թրքերէնի, հայերէնի, հունգարերէնի, գերմաներէնի, հրէերէնի և . . . գնչուերէնի. առնչմէ զատ գիտէր Դանուբեան իշխանութեանց բոլոր կենդանի բարբառները։ Քիչ ետքը կը փոխադրուի Ղրիմ, ուր 1812 Թուականին՝ սոսկալի ժանտախտ մը պատճառաւ կը զրկուի իր կայքերուն մեծագոյն մասէն, այնպէս որ Յովհաննէսի ծնած պահուն ձեռքը մեծ բան մը չի մնար երբեմնի հարստութենէն

ՍԱԿԱՐԱՆ

Երէկ կէս օրէն վերջը մեր Սակարանին մէջ խիստ ոգեւորուած գործառնութիւններ եղան. քոնսոլիտէն մինչև 25 ղրշ. 27 փր. և երկաթուղին 122 Փր. 78 ըլլալով, բայց Թրանսվալը գրեթէ անշարժ մնաց։ Այսօր թէև Բարիզի Սակարանի հեռագիրը, բաղդատմամբ երէկուանին, 10 սնդ. պակաս է, սակայն Լոնտոնինը բարձր ըլլալով ըստ այնմ օսմ. քոնսոլիտէն ալ հոս կ'արժէ 25 ղրշ. 15 փր. և երկաթուղին 121 Փր. երեք քող.։ Այսօր ալ կարգը Թրանսվալինն է, որովհետեւ հոս կը գնեն 73.25 Փր.ի, Բարիզի մէջ 75ուկէսի և Լոնտոնի մէջ ալ երեք անգլիական ոսկիի, որմէ կը մակաբերուի թէ Ալպիոն յաջողութիւն ունեցած է «ագարակապաններուն»—Պոէրներուն—վրայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	12 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	25	27
Ամէնէն վար գին	»	25	12
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	121	25
Ամէնէն բարձր գին	»	122	87
Ամէնէն վար գին	»	121	12

ԲԱՑՈՒՄ 25 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	25	13
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	50
Օսմանիյէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քռէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		8	34
Յու. Օթ. Նաւմ է Վալէօն	Ա. Ո.	0	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	30
Թրամուէյ բաժնեթ.		670	—
» ժուիսանս		20	—
» պարտաթ.	Ֆր.	482	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	469	—
Թրանսվալ	»	73	50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	96	30
Ռուսլիք Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	37 1/2
» » » չէք	»	109	22
Բարիզ » »	Ֆր.	23	83/4
» » » չէք	»	23	98 3/4
Վիէննայի առտոկոս չէք	Մաքր	18	69
Իտալիա չէք	Լիռէ	22	12

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	100	68
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. բաց.	23	—
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. զոց.	23	—
Օսմանեան Պանքա	13	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 0/0	40	15
» Մօ օրօյ	45	—
Պուլկարական 1888	85	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիալ	103	75
Թրանսվալ	3	95
Այտըն երկաթուղի	10	—
Փոխառնութ. ԼՆ	25	425

ԲԱՐԻԶ, 7 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 0/0		101	15
» » 3 1/2 0/0		103	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	50
) զոց.	»	23	35
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	579	—
Օսմանիէ	»	427	—
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	123	
Օսմ. մաքսատուն	»	512	—
Օսմ. Ռէժի	»	327	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 0/0		485	—
Քռէտի Լիոնէ		1153	—
Իտալական Ռանթ	»	95	30
Ռասպիական ապրանքին	»	73	45
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	75	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
Դրամազեղչ	»	63	50

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Մայիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	242	90
Ռումէլիի երկաթուղի	»	118	40
Օսմ. Ռէժի	»	302	—

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Մայիս

Ռուպլը	»	216	60
Ռումէլիի երկաթուղի	»	119	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	—	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Մայիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	23	25
Ռումէլիի երկաթուղի	121	—

AU PRINTEMPS

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

345, Բերա, Մեծ փողոց, 345

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Տիկին,

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 345, «Օ ՊՐԷՆԹԱՆ» անուն մեծ վաճառատուն մը հաստատած ենք որուն բացումը տեղի պիտի ունենայ ապրիլ 25ին։

Մեր նորաձեւութեանց մթերքն են խիստ ընտիր բրդեղէններ, կերպասներ, մետաքսեղէններ և կանանց արդուզարդի յատուկ առարկաներ, որոնք արդէն Բարիզէն հասած են։ Բոլոր վաճառքներու ընտրութիւնը մեծ ուշադրութեամբ կատարուած է։

Մեր վաճառատան ապրանքները միմիայն Ֆրանսական են, խնամով պատրաստուած ընտիր տեսակէ, և իրապէս չափաւոր ու աժան գիներով։

Յուսալով որ Ձեր այցելութեամբ պիտի պատուէք զմեզ, կը խնդրենք, Տիկին, ընդունել մեր խորին յարգանքները։

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

574 13—30

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց
Աշխարհիս էն հարուստ և էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիատի խան

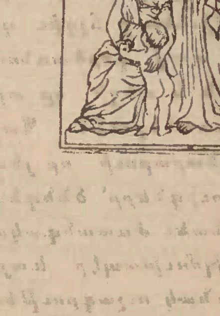

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն
Միայն 20 տարեվճարով
Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի
(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի
Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է ֆր. 4140
Էքիթապլ ընկերութեան » » » » 3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի ֆր. 732
20 տարուան մէջ » » » 14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով » 25414
Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը
Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ

489

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵՆՔ.— ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333
1898ի հասոյթք 34,775,462
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է ժամ 164,172,030

Ընկերութեան քննիչ է Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Բօյաճը ջան
(Լօն տէնք Մ...)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՌԷՊԼԷՆ

524

ՏՈՔԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ
Ծանօթ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիթէ տը Բերա, թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ք. Թ.): Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան Նալբաս: Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ:

Աղքատաց ձրի 490

ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵՆԷ ԶՈՒՐԿ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թեթեւ կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ պաղ ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ: Եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազերը կամաց կամաց կը տեղաւորուին: Առողջութեան յարգը գիտցող մարդը աչքաւսիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է փութայ անձը պաշտպանել վտանգաւոր հետեւութիւններէ. որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կ'ունենան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել: ՔՕՆԷՅԻ ՔԱՊՍԻՒԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն շնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծատապը, դժուարաշնչութիւնը, պրօնշիթը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները: ՔՕՆԷՅԻ ՔԱՊՍԻՒԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 32—60

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն Եւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը):

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ:

1900 Յունուար 1ին ամբողջ վին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 225 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,503,000,000ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն:

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը: ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձման ժամանակէն սկսեալ կերաշխաւորէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները, առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն: Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ: Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ անկում չկայ: Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
192 Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862

Տէր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ծանօթ ֆոթօկրաֆ Ժէն Ջորժ ..., ... Չէյրա-... մօտ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենապատիւ ցաւած ակռաներն ... կը լեցնեն. ... պայմանաւ:

Նորաձեւ եղանակաւ, նուրբ, ճարտարապէս և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ... ոսկիէ, ..., և ... երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ ... ցաւերն ... ատամնաբուժութիւն.

Ց. Տ. Խաչատուրեան կիրակի օրերն ալ, (...) ինչպէս նաեւ ամէն օր. (...) հիւանդ կ'ընդունին:

Տանօք.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՌԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԴՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան
Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

NEVRALGIES Անգար. Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ
Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23: կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 289 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմօն Չիլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլտօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր
Գ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 202

ԹՕՄԱՍ ՌԻՒԼԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Ֆօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Ֆօնկօ	2306	Կրօտօնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1112
Անձէլօ	1541	Ֆօրսօ	895	Հէրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Ցիբբօ	1735
Արգօսօ	2277	Ֆրիօ	4511	Հիտալկօ	1581	Մէրրինօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գալոնօ	1822	Ֆօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1067	Սէրօ	1200
Գօրօսինօ	1264	Ֆուրօ	2388	Հօրացիօ	3600	Մօնթէվիտէլլօ	1735	Թասօ	1338
Գրազիօ	1076	Ֆրադօ	1718	Հալմալէր	593	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Ֆինանօ	504	Իտօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրբօ	3327
Գրֆֆալօ	4481	Իտրօ	2434	Իտանօ	5540	Օթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Իտօրիան	1520	Ժուօ	1080	Օսթաւիօ	4036	Թօրրիօ	487
Գալլիօ	1537	Էրազօ	1431	Ժէլօ	1053	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	3439
Գամէօ	1244	Ֆլաօ	954	Ժօլինօ	2307	Բալէրմօ	1687	Վասօ	1814
Գազօ	1094	Ֆլօրիտա	1828	Ժօվօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	649	Լէօ	1058	Րէալթօ	2223	Վօլթուրնօ	2296
Սմէրնօ	1834	Ֆրանչէսքօ	4582	Լէրանզօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիօ	2697	Կալլէօ	2060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլտօնօ	4235	Կեղանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տօրօ շոգենաւը, նաւապետ Քըր, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 7ին և 21ին հոս կը սպասուի:

Մէքսիքօ շոգենաւը, նաւապետ Գօյզ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ապրիլ 25ին և մայիս 9ին հոս կը սպասուի:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 377

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Ղալաթիա, Վօյվօտա Պահականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ: Կակուղ և կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գաւրգ պաղը), տեսակ տեսակ գդալներ (շիրինկա), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսգոբ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւայլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ: Գիները շատ աժան: Ցաճախորդք շատ գոհ պիտի մնան:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1900 Ապրիլ 12էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

- 11 — Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պէշ. 45
- 11 — Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի 43
- 11 45 Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 21
- 12 — Ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի 40
- 12 45 Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 45
- 1 15 Միրկ. ր. հիս. պէպէք արն. գրչ. օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթէ) 38
- 1 — Ր. Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի պշկ. 46
- 2 — Պօյճ, ր. հիս. պէպէք արն. գրչ. օրթ. պշկ. 21
- 2 30 Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի պշկ. 37
- 3 10 Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. 46
- 4 — Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. (բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ)
- 4 05 Ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն, պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պէշկ. 40
- 5 30 Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. պօյճ. Ր. հիս. պէպ արն գրչ. օրթ պէշկ 34
- 7 30 Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պէշկ. 23
- 9 30 Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպէք ա ն. գրչ. օրթ. պշկ. 44
- 10 30 Միրկ. ուղղակի կամուրջ 46
- 11 — Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. օրթ. պէշկ: 17

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

- 11 — Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. 34
- 11 30 Պէյզ. բշպ. չպըլ. զանլ. Ա. հիս. (պիտի հաղորդակցի) գնտ. պշկ. 23
- 12 — Ա. հիս. գնտլ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. սկիւտ. 33
- 1 — Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. զզկ. պշկ. 34
- 1 — Պէյզ. բշպ. ենիք. զանլ. միրկ. Ա. հիս. գնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ. 44
- 2 30 Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ: (բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ) 45
- 2 15 Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպ. չպըլ. զնլ. Ա. հիս. (պիտի հաղորդակցի) գնտ. պշկ. 17
- 3 15 Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զզկ. պշկ. 38
- 4 — Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպըլ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. պշկ. 43
- 6 30 Պէյզ. ենիք. զանլ. միրկ. Ր. Ա. հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. օրթ. զզկ. սկիւտ. 21
- 8 22 Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպըլ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ: 37
- 10 25 Պէյզ. ենիք. զանլ. Ա. հիս. զանտ. չնկլ. պէյլ. պշկ. 33
- 11 — Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ 33
- 11 50 Գրչ. օրթ. զզկ. պէշկ. սկիւտ. (բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ) 22

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

- 12 — Պէշկ. օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզր. ենիմ. 17
- 12 10 ուղղակի միրկ. 45
- 1 — Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ ր պօյճ. 21
- 2 — Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիսար միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէօյ. մէզպ. ենիմ. 40
- 2 10 Ուղղակի միրկ. 34
- 3 — Պշկ. օրթ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ 46
- 4 — Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ: 45
- 6 — Պէշկ. օրթ. գ չշ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ. Ր. Ա. զավաք 37
- 9 — Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ: 17
- 9 45 Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. պիտի հաղորդակցի 46
- 10 10 միրկ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. 40
- 10 35 Պէշկ. օրթ. գրչշ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. գնլ. ենիք. բշպ. պէյզ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ 23
- 11 — Պէօյճ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ: 37
- 11 10 Պէշկ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. պիտի հաղորդակցի 45
- 11 20 Պէշկ. օրթ. գրչշ. բաց ի ուրբ. կրկ. է 22
- 11 35 Միրկ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ: 46
- 11 50 Պշկ. պէպ. Ր. հիս. սԹէն. ենիք: 21
- 12 5 Պէշկ. օրթ. գրչշ. արնվ. պօյճ. 38

Կամուրջէն ասիական եզերք

- 12 15 Պշկ. պէյլ. չէնկլ. գնտլ. Ա. հիսար 34
- 1 30 Սկիւտ. զզկ. պէյլ. չնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպըլ. բշպ. պէյզ. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենմ. 43
- 1 55 Ա. հիս. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ 33
- 2 35 Պէպէք պէյլ. չնկլ. Ա. հիս. 38
- 3 15 Պշկ. Սկիւտ. զզկն. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. պէպէք գնտլ. Ա. Ր. հիս. պօյճ. զանլ. միրկ. ենիք. բշպ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ: 23
- 5 — Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպզլ. բշպ. պէյզզ: 21
- 7 30 Պէշ. զզկն. պէյլ. չնկ. արնք. գնտ. Ր. հիս. պօյճ. գնլ. ենիք. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ. 44
- 9 5 Պէշք. զզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. զնլ. բշպ. պյքզ. 38
- 10 20 Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպզլ. բշպ. պէյզ. Թրպ. պէօյ. մզրպ. Ր. Ա. զավ. 43
- 10 25 Պէշզ. պէյլ. չէնկլ. վնիք: 33
- 10 50 Պէշ. սկիւտ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. Ա. հիս. պիտի հաղորդակցի 34
- 11 30 Գնտ. Ա. հիս. գնլ. չպզ. բշպ. պէյզ. ուրբաթ եւ կիրակի օրերը զզկ. 44
- 12 — Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. 33

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ Ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար Ժ. Վ.
— —	— —
11 —	12 5
11 5 Գուզկունճուք	12 35 Գուզկ. Իսկ.
12 30	1 30 Վռափոր
1 15	1 45
2 —	2 30
2 45	3 20
3 30	4 — Գուզկ. Իսկ.
4 —	4 40 » »
4 40	5 30 Իսկ. Գուզկ.
5 25	6 15 Պէշիկթաշ
5 45 Պէշիկթաշ	6 50 »
6 30 »	7 40 »
7 15 »	8 25
8 — »	9 —
8 45	9 40
9 25 »	10 10 Գուզկ.
10 15 Պէշիկ. Գապթ.	10 40 »
10 30 Գուզկունճուք	11 10
10 55 »	11 25 Գուզկ. Պէշիկթաշ
11 25	11 45
12 5	12 5

ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Սկիւտարէն Կամուրջ Ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար Ժ. Վ.
11 —	11 —
11 50	11 45
12 30	12 45
1 15	1 30 Վռափոր
2 —	2 5
2 45 Պէշիկթաշ	2 30
3 30	3 30
4 15	4 — Գուզկ. Իսկ
4 35 Պէշիկթաշ	4 40 Պէշիկ. Գուզկ.
5 25	5 30
5 45 Պէշիկթաշ	6 15 »
6 30 »	7 10 »
7 15 »	7 40 »
8 — »	8 25
8 45	9 —
9 25 »	9 40
10 15	10 10 Իսկ. Գուզկ.
10 25 Գուզկունճուք	10 45
11 5	11 20
11 40	11 45
12 5	12 5

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒՄՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառ... Կանոնաւոր շնչառութիւն չըլլալը ... բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչ... կը խճլտան, և կուրծքը չի կրնար ... գիտ ընել: Դարմանին համար բժիշ... մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ՔԻՔԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք ... նապէս կը բուժեն, կուրծքի իջման ... հազն և շնչառական հիւանդութիւնն... Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս ... Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդ... նոցներու մէջ միմիայն ԷՍՔԻՔ կը գործ... ծեն այս հիւանդութեանց համար: ... ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց ... 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառի դեղարաններուն մէջ: 497 24—...

COMP RUSS...

NAVIGATION A VAPEUR ET ... COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱ... ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒ...

Շաբթուան երթեւեկութիւն

- Դշ. 25 8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի ...
- Դշ. 23 9 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ... 10ին միջօրէէն առաջ ... լով Աղեքսանդրէթ, Բորտ-Սայիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Թ...
- Ե 27 10 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն ...
- Ե. 27 10 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, ... Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի
- Ուր 28/11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

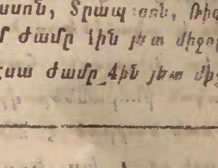

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Մայիս 8ին Անատոլի, Մարսիլիայէն ...
» 14ին Մինկրէլի, Անատոլուէ ...

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 9ին Անատոլի, Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում:
» 15ին Մինկրէլի, Մարսիլիա ...

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփ Հանէ Քարաք... վրայ: 516 Թ. ...

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

... Լիվ... և ... միջեւ

Անուանք	Թօնէ	Անուանք	
Ումպրիա	7718	Գալիպրիա	
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	
Սերվիա	7391	Մարկարէթ	
Աւրանիա	7268	Ալլիօս	
Գամբանիա	5587	Սարատոսա	
Լէքսինկթօն	5517	Թավիքա	
Գալլիա	4809	Քուսիկա	
Իպերիա	4557	Բոսթոնիա	
Բրէթոս	2143	Աբրոցցօ	
Քէօլա	1876	Քամբալիա	
Քէբալօնիա	1614	Լուբերնիա	
Բօղասիա	4845		

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյտանճըլը խան, Թիւ 6, 7, 8, ... Թիւ, Քարա Մուսթաֆա փողոց

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ, Գլասքօ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ ...

Անուանք	Թօնէ	Անուանք	
Բամլեթ	3000	Թէպա	
Կէրիս	3000	Նէբիիս	
Թէյրոն	3000	Օսայրիս	
Սրաքաւզա	3000	Սէրա	
Մարգա	3000	Օֆիրիս	
Մաւինի	3000	Սօսօրիս	
Մազաֆան	3500	Գարէս	

Դիմել առ Ժ. Վ. Վիթօլ և Ըն.
Ռէքթոր խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերփուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՐԻՄՈՒՐԵԱՆ